

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 8, Eylül 2016, s. 151-167

Yavuz BOLAT¹

TÜRKİYE'DE 2005-2015 YILLARI ARASINDA MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin değerlendirilmesidir. Bu araştırma kapsamında Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) tez tarama merkezinde mesleki ve teknik eğitimi alanında yapılmış 182 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan bu tezlerden 161'i yüksek lisans, 21'i doktora tezidir. Bu araştırma nitel bir araştırma olup genel tarama modelindedir. Ayrıca bu araştırma, veri kaynağı olarak ilgili yıllar arasında seçilen lisansüstü tezlerin doküman analizine dayanan bir meta-değerlendirme çalışmasıdır. Araştırmadaki tezler; tezin türü, tezlerin yapılış yılı, yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dalı, tez yazarının cinsiyeti, tez danışmanın unvanı, araştırma konusu, araştırma yöntemleri, örneklem türü, veri kaynakları, veri toplama araçları ve veri analizi yöntemlerine ilişkin olarak incelenmiştir. Araştırma verileri dikkate alındığında bu alanda en çok erkek araştırmacıların çalıştığı, ilgili yıllar arasında yüksek lisans tezlerinin fazla olduğu ancak devamında konu alanıyla ilgili olarak sekizde bir gibi oranda doktora tezlerinin sayısının daha az olduğu tespit edilmiştir. Bu alanda yardımcı doçent ve profesör unvanlı danışmanların daha fazla tez üretimine katkı sağladığı, ilgili yıllar arasında en fazla tezin 2007, en az tezin ise 2011 yılında yapıldığı ve bazı yıllarda hiç doktora tezinin üretilmediği tespiti yapılmıştır. Nicel araştırmaların bu tezler içinde yoğunlukta olduğu, tarama modelindeki çalışmaların araştırmacılar tarafından daha çok tercih edildiği, tezlerde çalışma konusu olarak modüler programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesine yönelik olduğu dikkat çeken sonuçlar arasındadır. Tezlerin çalışıldığı alanların çok çeşitlilik göstermesine rağmen Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim ve Bilim Dalının en çok tezin üretildiği alan olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmacıların tezlerinde öğrenci, öğretmen, yönetici, koordinatör, uzman, akademisyen, işveren, işgören ve çeşitli yazılı ve görsel dokümanlar gibi çoklu yönlü veri kaynakları kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim programları ve öğretim, mesleki ve teknik eğitim, lisansüstü tezler, tez inceleme, meta-değerlendirme.

EXAMINATION OF POST GRADUATE THESES MADE IN VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION FIELD IN TURKEY BETWEEN 2005 AND 2015

Abstract

The purpose of this research is the evaluation of postgraduate and doctoral theses made in vocational and technical education field in Turkey between 2005 and 2015. Within the scope of this research, 182 theses were reached at the thesis-screening center of Higher Education Council (YÖK), which were made in vocational and technical education field. Out of these theses reached, 161 of them are postgraduate theses and 21 of them are doctoral theses. This is a qualitative research in a general screening model. In addition, this research is a meta-evaluation study based on the document analysis of postgraduate theses that were

1 Dr., Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, yavuzbolat06@gmail.com

selected between the related years as data source. Theses in the research were examined in terms of the type of thesis, date of issue, university, institute and department at that it was prepared, gender of thesis writer, the title of thesis advisor, research subject, research methods, sample type, data sources, data collection tools and data analysis methods. As the research data is taken into account, it was determined that male researchers studied in this field mostly, postgraduate theses are more between the related years but regarding subject field, doctoral theses are less with a rate of one by eight in the following. A determination is made that advisers with a title of assistant professor and professor contributed to make thesis more in this field, the number of theses made is maximum in 2007 and minimum in 2011 between the related years and no doctoral thesis is made in some years. It is among the notable results that the majority of these theses is quantitative researches, the studies in screening model are preferred more by researchers, the subject of theses intended the development and evaluation of modular programs.

Keywords: Education programs and training, vocational and technical education, graduate theses, scientific research, meta-evaluation.

GİRİŞ

Toplumları ayakta tutan ve onların devamını sağlayan önemli öğelerin başında eğitim gelmektedir. Eğitim ve eğitim kurumları toplumun ihtiyaçlarına göre farklı yapılarla karşımıza çıkmaktadır. Bu farklılıklara rağmen genel anlamda eğitimin temel amaçlarından birisi nitelikli insan gücünü yetiştirmektir.

İnsanlığın tarihi kadar eski olan meslek ve eğitim kavramları, toplumlarda meydana gelen sosyo-ekonomik değişimlere paralel olarak çeşitli değişikliklere uğramakla birlikte, günümüze kadar toplumların ayrılmaz bir parçası olarak önemlerini sürdürmüşlerdir (Kam, 2013). Bu önemle birlikte meslek eğitimi, eğitim ve eğitim kurumları içerisindeki planlı öğretim faaliyetleriyle uzmanlaşmış bir alan haline dönüşmüştür.

Eğitimin sosyal anlamda en önemli işlevi, bireyin meslek sahibi olmasına yardımcı olan eğitsel hizmetleri düzenlemesi ve bireye sunmasıdır. Eğitim, bu işlevini kendi içerisinde yapılandırdığı okul ve okul dışı gerçek iş koşullarında öğrenene sunduğu mesleki ve teknik eğitim faaliyetleriyle sağlamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimle ilgili literatürde birçok kavram ve tanım bulunmaktadır (Karakaş, 2012). Mesleki ve teknik eğitim, bireyin hayatını idame ettirecek bir mesleğe sahip olma yolunda ona sağlanacak bütün eğitimlerin çok yönlü olarak planlanıp teknik ve pedagojik olarak uygulanması aşamasıdır. Bu aşamaların sonunda birey aldığı eğitim ile meslek sahibi olur.

Bir devletin gelişimini etkileyen bilgi, doğal kaynaklar ve nitelikli insan gücü unsurları bulunmaktadır. Bu unsurların birleşmesi ve birleşimin sonunda ortaya çıkan üretim, devletin gelişmesini sağlamaktadır (Aslanyürek, 2015). Bir devletin gelişimini etkileyen bilgi, doğal kaynaklar ve nitelikli insan gücü unsurları arasında yer alan nitelikli insan gücü eğitim türlerinden mesleki ve teknik eğitimle gerçekleşmektedir. Bu eğitim faaliyetleri nitelikli insan gücünün oluşmasına yardımcı olurken bireyin sosyal yönden gelişimini sağlamaktadır.

Yaşanılan zaman dilimi içinde devam eden gelişmiş ve son derece sert kuralları olan küreselleşmiş piyasa ekonomisinde, ülkeler değişik alanlarda birbirleriyle rekabet etmektedirler. Bu rekabette ayakta kalan ya da liderliğe oynayan toplumların en önemli özelliği ise mesleki eğitim sonucu oluşmuş nitelikli iş güçlerinin var olmasıdır. Bu durum mesleki ve teknik eğitimin gerçek önemini ortaya koymaktadır. Bu önemi ortaya koyan en önemli veri kaynaklarından birisi OECD verileridir. 2011 yılı OECD verilerine bakıldığında mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içindeki payına bakıldığında OECD ortalaması %44, 21 AB ülkesi

ortalaması ise %50,4’tür. Türkiye’nin ortaöğretim düzeyindeki mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranı OECD ortalaması %43,6 oranına ulaşarak OECD ülkeleri ortalamalarına yaklaşmıştır (MEB, 2014).

Mesleki ve teknik eğitimin temel öğeleri birey, meslek ve eğitimidir (Karaağaçlı, 2002). Bu üç unsur dikkate alındığında mesleki ve teknik eğitimin temel amaçlarını; (1) ülkesi için iyi bir vatandaş yetiştirmek, (2) toplumun eğitim çağındaki bireylerini hayata hazırlamak, (3) bireye temel mesleki becerileri kazandırmak, (4) gerçek iş ortamında profesyonel meslek uzmanları aracılığıyla nitelikli teknik eleman yetiştirmek (5) bireyin aldığı eğitim seviyesinde farklı olarak bir üst öğrenim yeterlilikleri kazandırmak, (6) sektörlerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde nitelikli iş gücü yetiştirmek, (7) istihdam edilen iş gücünün bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirerek iş verimi artırmak, (8) toplumda sosyal, ekonomik, bireysel ve ulusal düzeyde beliren bazı gereksinimleri karşılamak, (9) devlet düzenine sağladığı bazı çıktılar yardımıyla siyasi, ekonomik ve ideolojik güç kazandırmak olarak özetleyebiliriz (Bolat, 2016). Bu amaçlar incelendiğinde yukarıda sıralananların gerçekleşmesini sağlayacak olan mesleki ve teknik eğitimin bir toplumun gelişimi ve geleceği üzerindeki önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de 2016 yılı itibariyle genel ortaöğretime devam eden öğrenci sayılarına bakıldığında altı milyonu geçen bir öğrenci sayısına ulaşılacak üzere olduğu görülmektedir. Bu öğrenci sayısı içerisinde 2.760.140 öğrencinin mesleki ve teknik eğitim faaliyetlerine devam ettiği görülmektedir (MEB, 2016). Bu sayı birçok ülkedeki öğrenci sayısı toplamından fazla olmakla birlikte mesleki ve teknik eğitim alanına ilişkin yapılan bilimsel yayınların sayısının öğrenci sayısındaki büyüklüğe ulaşması alanın gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle araştırmada Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim alanında 2005-2015 yılları arasında yapılan lisansüstü tezler incelenerek alana katkısı incelenmiştir. Birçok konu alanı ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi ya da değerlendirilmesine ilişkin olarak literatürde oldukça fazla araştırma olmasına rağmen mesleki ve teknik eğitim alanında bu noktada yapılmış bir araştırmaya rastlanmamış olması bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışma, mesleki ve teknik eğitimle ilgili yapılmış tezlerle ilgili alanda çalışacak araştırmalara önemli bilgiler sunmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Türkiye’de 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaç bağlamında araştırma sürecinin sonuca ulaşmasında aşağıdaki alt amaçlar oluşturulmuştur. Bunlar:

1. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin türü ve yapılış yılı,
2. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin yapıldığı üniversite ve enstitü,
3. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin yapıldığı anabilim dalı ve bilim dalı,
4. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin yazarının cinsiyeti ve tez danışmanın unvanı,
5. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin araştırma konusu,
6. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin araştırma türü ve modeli,
7. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin araştırma evreni ve örneklem türü,

8. Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili yapılan tezlerin veri kaynakları, veri toplama araçları ve veri analizi yöntemleridir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma nitel bir çalışma olup genel tarama modelinde tasarlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada incelenen dokümanlar, araştırmanın amacına uygun olarak seçilmiş 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerdir. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden tam ve kısıtlı metinlerine ulaşılan tezler ulaşıldığı şekliyle; tez türü, tezlerin yapılış yılı, yapıldığı üniversite, enstitü ve bölüm, tez yazarlarının cinsiyeti, tez danışmanın unvanı, araştırma konusu, araştırma türü, modeli, evren, örneklem türü, veri kaynakları, veri toplama araçları ve tezlerde kullanılan veri analizi yöntemlerine ilişkin olarak meta-değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışma Evreni

Araştırmanın evrenini, Türkiye'de 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan, YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında yer alan ve bu alana ilişkin "mesleki ve teknik eğitim, vocational and technical education" anahtar sözcükleriyle eğitim-öğretim konusunda tarama yapılarak ulaşılabilen 182 lisansüstü tezdən, erişimi sınırlı olmayan 159 ve erişimi sınırlı olan 23 lisansüstü tez oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın veri kaynağını mesleki ve teknik eğitim alanında ilgili yıllar arasında yapılan lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan doküman incelemesi yöntemi veri toplama yöntemi olarak kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi, tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilirdiğinde araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu nedenle araştırma için seçilmiş olan lisansüstü tezlerden elde edilen veriler doküman analizi yöntemiyle araştırmanın amacı ve alt amaçlarına uygun olarak incelenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Türkiye'de 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan alt amaçlara ilişkin bulgular sırayla verilmektedir.

Birinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 1'de araştırma kapsamında incelenen tezlerin türü ve bu tezlerin yapılış yılına ilişkin bilgiler verilmektedir.

Tablo 1. Tezlerin Türü ve Yapılış Yılları

Yıllar	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	T
Yüksek Lisans	8	21	27	28	14	16	5	6	7	16	13	161
Doktora	0	1	4	2	0	2	1	2	4	0	5	21
Toplam	8	22	31	30	14	18	6	8	11	16	18	182

Tablo 1 incelendiğinde araştırma kapsamında incelenen 182 tezin 161’i yüksek lisans, 21’i ise doktora tezidir. Mesleki ve teknik eğitim alanında bütün yıllarda yüksek lisans tezi yapıldığı görülürken bazı yıllarda hiç doktora tezi yapılmamıştır. 31 teze en fazla tez 2007 yılında yapılmışken en az tezin yapıldığı yıl 6 tez ile 2011 yılı olmuştur. En fazla yüksek lisans tezinin yapıldığı yıl 28 tez ile 2008 yılıdır. 2011 yılı 5 teze en az yüksek lisan tezinin yapıldığı yıl olmuştur. İlgili yıllarda 5 doktora tezi ile 2015 yılı en fazla doktora tezinin üretildiği yıl olmuştur. Ayrıca 2005, 2009 ve 2014 yıllarında hiç doktora tezi yapılmamıştır.

İkinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 2’de araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldığı üniversiteye ilişkin bilgiler verilmektedir.

Tablo 2. Tezlerin Yapıldığı Üniversite

Üniversite	f	Üniversite	f
Gazi Üniversitesi	30	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	2
Yeditepe Üniversitesi	29	Fırat Üniversitesi	2
Marmara Üniversitesi	25	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2
Beykent Üniversitesi	15	Maltepe Üniversitesi	2
Ankara Üniversitesi	8	Gediz Üniversitesi	1
Okan Üniversitesi	7	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	1
Bahçeşehir Üniversitesi	7	Fatih Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	5	Adnan Menderes Üniversitesi	1
Anadolu Üniversitesi	4	Osmangazi Üniversitesi	1
Sakarya Üniversitesi	4	Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
İstanbul Aydın Üniversitesi	3	Düzce Üniversitesi	1
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	Gedik Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	2	Kocaeli Üniversitesi	1
Dumlupınar Üniversitesi	2	Dokuz Eylül Üniversitesi	1
Uludağ Üniversitesi	2	Niğde Üniversitesi	1
Sütçü İmam Üniversitesi	2	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1
Hacettepe Üniversitesi	2	Yıldız Teknik Üniversitesi	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	Başkent Üniversitesi	1
Gaziantep Üniversitesi	2	Sabahattin Zaim Üniversitesi	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2	Kocaeli Üniversitesi	1
İstanbul Aydın Üniversitesi	2	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1

Tablo 2'ye göre mesleki ve teknik eğitim alanında 2005-2015 yılları arasında 42 farklı üniversitede lisansüstü tez yapılmıştır. Bu üniversiteler içinde 13 vakıf üniversitesi 29 devlet üniversitesi yer almaktadır. Bu tezlerde özel ve vakıf üniversitelerinde toplam 71 tez yapılmış olup devlet üniversitelerinde bu alanla ilgili olarak 111 tez üretilmiştir. Tablo 2'deki üniversitelerden Gazi Üniversitesi 30 tez ile birinci, Yeditepe Üniversitesi 29 tez ile ikinci ve Marmara Üniversitesi 25 lisansüstü tez ile üçüncü sıradaki en çok tezin yapıldığı ilk üç üniversitelerdir. Tablo 3'te tezlerin yapıldığı enstitüler verilmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Yapıldığı Enstitü

Enstitü	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	96	52,7
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	41	22,5
Fen Bilimleri Enstitüsü	40	21,9
Bilişim Enstitüsü	2	1,09
Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	1,09
Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü	1	0,5

Mesleki ve teknik eğitim alanıyla ilgili 2005 ile 2015 yılları arasında 6 farklı enstitüde lisansüstü tez yapılmıştır. Tablo 2'de yer alan 42 üniversiteye bağlı olarak hizmet veren bu enstitülerden Sosyal Bilimler Enstitüleri 96 tez ile en çok tezin yapıldığı enstitü olmuştur. Eğitim Bilimleri Enstitüleri 41, Fen Bilimleri Enstitüleri 40, Bilişim Enstitüsü 2, Güzel Sanatlar Enstitüsü 2 ve Türk İnkılap Tarihi Enstitüleri 1 tez ile alana katkı sağlamışlardır.

Üçüncü Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 4'te araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldığı anabilim dalına ilişkin bilgiler verilmektedir. Bu tabloya göre 36 farklı anabilim dalında 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim ile ilgili lisansüstü tez yapılmıştır. Bu alanlardan mesleki ve teknik eğitim alanına en fazla ilgi 35 tez ile Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalında olmuştur. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında 28 tez yapılırken İşletme Anabilim Dalında mesleki ve teknik eğitimle ilgili 21 tezin yapılmış olması dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Tezlerin Yapıldığı Anabilim Dalları

Anabilim Dalı	f	Anabilim Dalı	f
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	35	İş Sağlığı ve Güvenliği	2
Eğitim Bilimleri	28	Güzel Sanatlar Eğitimi	2
İşletme	21	Sosyoloji	2
Teknoloji Eğitimi	11	Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi	1
İşletme Yönetimi	9	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	1
Makine Eğitimi	7	Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları	1
Elektrik Eğitimi	6	Metal Eğitimi	1
Bilgi Teknolojileri	6	İleri Teknolojiler	1

Elektronik-Bilgisayar Eğitimi	5	Metal Eğitimi	1
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	5	Ölçme ve Değerlendirme	1
Eğitim Programları ve Öğretimi	5	Kamu Yönetimi	1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	4	Uluslararası Ekonomi Politikası	1
İktisat	4	Toplam Kalite Yönetimi	1
Tekstil	3	Grafik	1
El Sanatları Eğitimi	3	Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı	1
Büro Yönetimi Eğitimi	2	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	1
Tarih	2	Geleneksel Türk El Sanatları	1
İlköğretim	2	Yakınçağ Tarihi	1

Tablo 5’te araştırma kapsamında incelenen tezlerin yapıldığı bilim dalına ilişkin bilgiler verilmektedir.

Tablo 5. Tezlerin Yapıldığı Bilim Dalları

Bilim Dalı	f	Bilim Dalı	f
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	47	Metal Eğitimi	1
İşletme Yönetimi	10	Tekstil Eğitimi	1
Eğitim Programları ve Öğretim	9	Muhasebe Finansman	1
Teknoloji Eğitimi	8	Matematik Öğretmenliği	1
Bilgi Teknolojileri	6	Yönetim ve Çalışma Psikolojisi	1
Elektrik Eğitimi	5	Kimya Eğitimi	1
Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri	3	Makine Eğitimi	1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	3	Tarih Öğretmenliği	1
Bilgisayar Eğitimi	3	Eğitimde Psikolojik Hizmetler	1
Nakış Eğitimi	3	İktisat	1
Yönetim ve Organizasyon	2	Eğitimde Program Geliştirme	1
Büro Yönetimi Eğitimi	2	Resim-İş Öğretmenliği	1
Sosyoloji	2	Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitimi	1
Yakınçağ Tarihi	2	Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları	1
Sosyal Bilgiler Öğretimi	1	Kamu Yönetimi	1
Ölçme ve Değerlendirme	1	Eğitim Bilimleri	1
Tekstil Tasarımı	1	Uluslararası Ekonomi Politikası	1
Uluslararası Kalite Yönetimi	1		

Tablo 5’e göre tezlerin yapıldığı bilim dalları incelendiğinde 35 farklı bilim dalında mesleki ve teknik eğitimle ilgili lisansüstü tez yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu bilim dallarından Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı 47 tez ile mesleki ve teknik eğitim alanına diğer alanlardan daha fazla ilgi göstermektedir. İşletme Yönetimi Bilim Dalı 10 tez ile ikinci, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı 9 tez ile üçüncü sırada yer alan bilim dalıdır.

Dördüncü Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 6’da araştırma kapsamında incelenen tezlerin yazarının cinsiyeti ve tez danışmanın unvanına ilişkin bilgiler verilmektedir.

Tablo 6. Tez Yazarının Cinsiyeti ve Tez Danışmanın Unvanına

Tez Yazarı	Erkek		Kadın	
		116		66
Tez Danışmanı	Doktor	Yardımcı Doçent	Doçent	Profesör
	16	68	31	67

2005 ile 2015 yılları arasında yapılan tezlerin 116’si (%65) erkek araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Kadın araştırmacıların sayısı 66 olup bu oran %35’te kalmıştır. Tez danışmanı unvanına bakıldığında yardımcı doçent unvanlı tez danışmanlarının sayısı 68 ile birinci, profesör unvanlı tez danışmanlarının sayısı 67, doçent unvanlı danışmanlarının sayısı 31 ve doktor unvanlı tez danışmanları ise sayısı 16’dır.

Beşinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 7’de mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan tezlerin araştırma konularına ilişkin bilgiler verilmektedir.

Tablo 7. Tezlerin Araştırma Konuları

Tezlerin Araştırma Konuları	f
Modüler programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesi	26
Mesleki eğitime ilişkin politikalar, sorunlar, tarihi ve mevcut durum	20
İşletmelerde uygulanan beceri ve çıraklık eğitimi uygulamaları	17
Mobil öğrenme, web tabanlı eğitim, e-ders tasarımı ve değerlendirilmesi	11
Mesleki ve teknik eğitimde öğrencilerin toplumsal rolleri, tutum ve davranışları	10
Mesleki eğitimde yapılan ulusal ve uluslararası projeler ve değerlendirilmesi	10
Mesleki eğitim öğrencilerinin mesleki eğitimi tercih nedenleri, algı ve beklentileri	10
Öğrencilerinin bilişim teknolojileri, yazılım, internet ve sosyal medya kullanımı	9
Mesleki eğitimde işgücü, istihdam ve kalkınma	8
Meslek grubu öğretmenlerinin uyum, yönetime katılma düzeyleri ile örgüt kültürü	7
Mesleki eğitim okulları ve öğrenme ortamları	6
Çalışanların memnuniyeti, iş tatmini, doyum ve doyumsuzluğu	6
Mesleki öğretim programlarında öğretim yöntem ve stratejileri	6
Mesleki ve teknik eğitim öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri	4
Mesleki ve teknik eğitimde öğretmen yeterlilikleri ve öğretmen yetiştirme	4
Yöneticilerin teknik liderlik ve yönetme becerileri	3
Mesleki eğitim öğrencilerinin yeterlilikleri	3
Kariyer gelişiminde aile ve öğretmen etkisi	2
Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında teknoloji entegrasyonu	2
Mesleki eğitimde toplam kalite yönetimi uygulamaları	2

Mesleki eğitimde iş sağlığı ve güvenliği	2
Mesleki eğitim öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyleri	2
Mesleki eğitimde finansman, mesleki harcamalar ve gerçekleşme düzeyleri	2
Mesleki eğitim sistemlerinin karşılaştırılması	2
Mesleki eğitimde hizmet içi eğitimler ve etkililiği	2
Mesleki ve teknik eğitimde okul-sanayi işbirliği	2
Yerel yönetimlerin eğitim harcamalarındaki rolü ve etkileri	1
Mesleki eğitim öğrencilerinin doyum düzeyleri	1
Meslek Lisesi öğrencilerinin okul dışı zamanları ve kullanımı	1
Mesleki eğitimde değerler eğitimi	1
Mesleki ortaöğretimde öğretmenlerin eğitsel ihtiyaçları	1
Mesleki eğitim öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri	1
Mesleki eğitim kurumlarında çalışanlarda stres kaynakları	1

Tablo 7’ye göre mesleki ve teknik eğitimde lisansüstü çalışma yapan araştırmacıların mesleki ve teknik eğitimin farklı bileşenleriyle ilgili oldukça geniş bir yelpazede araştırma yaptıkları görülmektedir. Bu konular içinde mesleki eğitimde kullanılan modüler programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesi (f=26) ön plana çıkmaktadır. Mesleki eğitime ilişkin politikalar, sorunlar, tarihi ve mevcut durum konularını barındıran tezler (f=20) araştırmacılar tarafından ikinci sırada ilgi görürken mesleki ve teknik eğitimde önemli bir eğitim faaliyeti olan işletmelerde uygulanan beceri ve çıraklık eğitimi uygulamaları (f=17) bu tezlerde tercih edilen üçüncü sıradaki konu alanı olmuştur.

Altıncı Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 8 incelenen tezlerin araştırma türü ve modeline ilişkin bilgiler vermektedir.

Tablo 8. Tezlerin Araştırma Türü ve Modeli

Araştırma Türü	f	%	Araştırma Modeli	f	%
Nicel Araştırma	102	56,04	Tarama Modeli	91	50
Nitel Araştırma	57	31,66	Betimsel Model	74	40,6
Karma Araştırmalar	23	12,63	Deneysel Model	12	6,5
			Karşılaştırmalı Model	5	2,7

Tablo 8’deki bilgilere göre araştırmacılar, çalışmalarında büyük oranda nicel verilerin araştırma türünü (f=102, %56,4) tercih etmişlerdir. Bununla birlikte bu çalışmalar içinde nitel araştırmalar (f=57, %31,66) ile karma araştırmalar (n=23, %12,6) bulunmaktadır. Bu araştırma türleri en çok tarama modelinde (f=91, %50) tasarlanmıştır. Betimsel model (f=74, %40,6) araştırma modelleri içinde önemli bir orana ulaşmakla birlikte deneysel (f=12, %6,5) ve karşılaştırmalı (f=5, %2,7) modelde oluşturulan araştırmaların bu çalışmaların bulunduğu görülmektedir.

Yedinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 9’da mesleki ve teknik eğitimle ilgili yapılan tezlerde kullanılan araştırma evrenlerine ilişkin bilgi verilmektedir.

Tablo 9. Tezlerin Araştırma Evreni

Araştırma Evreni	f	%
Mesleki liseler	131	71,9
İşletmeler	17	9,3
Ülkeler	10	5,4
Fakülteler	9	4,9
Meslek yüksekokulları	8	4,3
Mezun grupları	7	3,8

Tablo 9 incelendiğinde mesleki ve teknik eğitimle ilgili yapılan tezlerde mesleki liseler (f=131, %71,9) bu araştırmaların yapıldığı en önemli evreni oluşturmaktadır. İşletmeler (f=17, %9,3) mesleki eğitimin önemli çıktılarını istihdam etmesinden dolayı araştırmaların bazılarının evrenini meydana getirmektedir. Ayrıca yukarıdaki araştırma evrenlerine sahip tezlerde kullanılan örneklem türleri Tablo 10’da verilmektedir.

Tablo 10. Tezlerde Kullanılan Örneklem Türleri

Örneklem Türü	f	%
Amaçlı örneklem seçme türleri	73	40,1
Rastgele-tesadüfi örneklem seçme	45	24,7
Örneklem almadan evrenin tamamına ulaşma	21	11,5
Belirtilmemiş	20	10,9
Sayısal verilerle örneklem büyüklüğü belirleme	15	8,2
Tabakalı örneklem seçme	5	2,7
Kümeleme ile örneklem seçme	3	1,6

Tablo 10’a göre amaçlı örneklem seçme türleri (f=73, %40,1) çalışmalarda yoğun olarak kullanılmıştır. Rastgele-tesadüfi örneklem seçme (f=45, %24,7) ikinci sırada tercih edilen örneklem alma yöntemidir. Bazı araştırmalarda ise (f=21, %11,5) örneklem almadan evrenin tamamına ulaşılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca önemli bir sayıdaki (f=20, %10,9) araştırmada kullanılan örneklem türüne ilişkin bir bilgi sunulmamıştır. Sayısal verilerle örneklem büyüklüğü belirleme (f=15, %8,2), tabakalı örneklem seçme (f=5, %2,7) ve kümeleme ile örneklem seçme (f=3, %1,6) tezlerde kullanılan diğer örneklem seçme türleridir.

Sekizinci Alt Amaç İçin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde çeşitli veri kaynakları kullanılmıştır. Bu veri kaynakları Tablo 11’de sıralanmaktadır. Tablo 11’e göre mesleki ve teknik eğitim öğrencileri (f=88) tezlerin en önemli veri kaynağını oluşturmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimde çalışan öğretmenler (f=69) önemli ikincil veri kaynağını teşkil ederken mesleki okulların yöneticileri (f=45) tezlerde başvurulan üçüncü önemli veri kaynağını meydana getirmektedir. Tezlerde veri kaynakları birkaç farklı araştırmada kullanılırken öğrenci velilerinin yalnızca bir çalışmada kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 11. Tezlerde Kullanılan Veri Kaynakları

Veri Kaynakları	f
Öğrenciler	88
Öğretmenler	69
Okul yöneticileri	45
Alan /atölye şefi	35
Doküman-internet siteleri, resmi evraklar, tarihsel kayıtlar, arşivler, raporlar vb.	31
Alan uzmanı, akademisyen, öğretim elemanı	18
İşveren	17
İşgören	12
Koordinatörler	11
Mezun öğrenciler	6
MEB Temsilcileri	2
Sendika, STK, Dernek vb. temsilcileri	2
Öğrenci velileri	1

Mesleki ve teknik eğitim alanında tez yapan araştırmacılar kullandıkları bu veri kaynaklarından Tablo 12’de yer alan veri toplama araçlarını kullanarak veri toplamışlardır.

Tablo 12. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları	f
Anketler	102
Kişisel bilgi formları	60
Ölçekler	39
Yapılandırılmış-yapılandırılmamış görüşme formları	19
Başarı testleri	12
İhtiyaç Analizi	5

Araştırmacılar tez amaçları bağlamında veri toplayabilmek için en çok anketlere (f=102) başvurmuşlardır. Kişisel bilgi formları (f=60) ilgili tezlerin yarıya yakınında kullanılmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış ölçekler (f=39) araştırmacıların tezlerinde kullandığı üçüncü önemli veri toplama aracıdır. Ayrıca yapılandırılmış-yapılandırılmamış görüşme formları (f=19), başarı testleri (f=12) ve ihtiyaç analizleri (f=5) araştırmacıların tezlerinde kullanmayı tercih ettikleri diğer veri toplama araçlarıdır. Araştırmacılar tezlerinde tercih ettikleri yukarıdaki veri toplama araçlarından aldıkları verileri Tablo 13’te verilen yöntemler vasıtasıyla işlemişlerdir.

Tablo 13. Tezlerde Kullanılan Veri Analizi Yöntemleri

Veri Analizi Yöntemleri	f
İstatiksel yöntemler	147
Doküman Analizi	25
İçerik Analizi	16
Betimsel analiz	5

Tablo 13'e göre araştırmacılar mesleki ve teknik eğitim alanında yaptıkları tezlerde veri analiz yöntemi olarak en çok istatistiksel yöntemleri kullanmışlardır. Bunlar içinde yüzde, frekans, Cronbach Alpha Güvenilirlik testi, Shapiro-Wilk Normal Dağılım testi, Levene F testi, İlişkisiz t-testi, One Way ANOVA testi, Tukey testi, Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi gibi istatistiksel yöntemleri kullanmışlardır. Doküman analizi (f=25), içerik analizi (f=16) ve betimsel analiz (f=5) araştırmacıların tezlerinde topladıkları verileri analiz etmede kullandıkları diğer veri analizi yöntemleridir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamında 182 tez incelenmiştir. Bu tezin 161'ü yüksek lisans 21'i ise doktora tezidir. Mesleki ve teknik eğitim alanında 2005-2015 yılları arasında en fazla yüksek lisans tezi yapılmıştır. İlgili yıllar içinde en fazla tezin 2007 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Bütün yıllarda yüksek lisans tezi yapıldığı görülürken bazı yıllarda hiç doktora tezi yapılmamıştır. Araştırmacıların mesleki ve teknik eğitim alanıyla ilgili doktora tezi yapmaya daha az yöneldikleri tespit edilmiştir. YÖK Tez Merkezi'nin 2016 yılı üniversitelere göre tez verileri dikkate alındığında 182 üniversite içerisinde 56 üniversitede şimdiye kadar hiç doktora tezi yapılmamış olmaması ve yüksek lisans tezlerinin Türkiye'de üretilmiş genel tez oranı içinde %69.61 oranına sahip olması araştırmada yüksek lisans tezlerinin fazla çıkmasının nedenlerinden birini yansıtmaktadır (YÖK, 2016). Ayrıca araştırmada ulaşılan yüksek lisans tezlerinin fazla olması sonucu Özer, Yazar ve Eren (2013) tarafından yapılan araştırmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim alanında 2005-2015 yılları arasında 42 farklı üniversitede lisansüstü tez yapıldığı tespit edilmiştir. Bu üniversiteler içinde Gazi Üniversitesi bu alanda en fazla çalışmanın yapıldığı üniversitedir. Yeditepe Üniversitesi ikinci ve Marmara Üniversitesi üçüncü sıradaki üniversiteler olmuştur. Tezlerin üretildiği üniversitelerin 13'ünün vakıf üniversitesi, 29'unun devlet üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de literatüre en fazla tez kazandıran üniversiteler arasında Gazi Üniversitesi toplam 27.850 adet tez ile ikinci ve Marmara Üniversitesi toplamda 26.172 adet tez ile üçüncü olması yanında bu alana da önemli katkı sağlamışlardır (YÖK, 2016). Ancak Yeditepe Üniversitesi'nin bugüne kadar üretmiş olduğu toplam 2.378 tez içindeki bu alana ilişkin 29 tezin oransal katkısının fazla olması nedeniyle bu üniversitede mesleki ve teknik eğitime ilginin daha fazla olduğu söylenebilir.

Mesleki ve teknik eğitim alanıyla ilgili 2005-2015 yılları arasında Sosyal Bilimler, Eğitim Bilimleri, Fen Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Bilişim, Güzel Sanatlar ve Türk İnkılap Tarihi Enstitüleri olmak üzere 6 farklı enstitüde lisansüstü tez yapıldığı tespit edilmiştir. Sosyal Bilimler Enstitüleri en çok tezin yapıldığı enstitü olmuştur. Eğitim Bilimleri ve Fen Bilimleri Enstitülerinde mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan tezlerin sayısının Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan tezlerin sayısında çok geride kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya konu olan ilgili yıllarda 36 farklı anabilim dalı ve 35 farklı bilim dalında mesleki ve teknik eğitim ile ilgili lisansüstü tez yapılmıştır. Bu alanlardan hem anabilim dalında hem de bilim dalında mesleki ve teknik eğitime en fazla ilgi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi alanında olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada incelenen tezlerin yarısından fazlası erkek araştırmacılar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Tez danışmanı unvanına bakıldığında yardımcı doçent ile profesör unvanlı tez danışmanlarının bu alana ilgisinin diğerlerinden fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak doçent ve doktor ünvanlı akademisyenlerin tez danışmanlığı yaptığı tezler de araştırma kapsamında yer almıştır. Ataseven ve Oğuz (2015) bu farklılığın yaşanmasının nedenini, üniversitelerin bünyesindeki mevcut öğretim elemanı potansiyeli ve öğretim elemanlarının unvanlara göre dağılımlarının üniversiteden üniversiteye farklılık göstermesine bağlamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde lisansüstü çalışma yapan araştırmacıların mesleki ve teknik eğitimin farklı bileşenleriyle ilgili oldukça geniş bir yelpazede araştırma yaptıkları tespit edilmiştir. Bu durum araştırmacıların özgün bir konuda araştırma yapma yönündeki tutumlarını yansıttığı söylenebilir. Araştırmacılar bu konular içinde mesleki eğitimde kullanılan modüler programların geliştirilmesi ve değerlendirilmesinin tezler içinde önemli bir konuyu teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki eğitime ilişkin politikalar, sorunlar, tarihi ve mevcut durum ile işletmelerde uygulanan beceri ve çıraklık eğitimi uygulamaları bu tezlerde araştırmacılar tarafından tercih edilen önemli konuları teşkil ettiği söylenebilir.

Araştırmacıların tezlerinde büyük oranda nicel araştırma türünü tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Bu araştırmada ulaşılan nicel araştırmaların tezlerde yoğun şekilde tercih edilmiş olması, Coşkun, DüNDAR ve Parlak (2014), Ahi ve Kıldan (2013) ile Koç’un (2015) tez inceleme üzerinde yaptığı araştırmalarında ulaştıkları sonuçlarla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmacılar değişik alanlarda yapılan tezlerde nicel araştırmaların ön plana çıktığını vurgulamışlardır. Bu tezlerin önemli bir bölümün tarama modelinde tasarlandığı tespit edilmiştir. Amaçlı örneklem seçme türlerinin yoğun olarak kullanıldığının görüldüğü bu tezlerde en önemli veri kaynağını mesleki eğitim öğrencilerinin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte araştırmacıların tezleriyle ilgili veri toplamakta mesleki ve teknik eğitimin paydaşlarını oluşturan öğretmen, öğrenci, yönetici, alan uzmanı, işveren, işgören, sivil toplum kuruluşu ve dernek temsilcilerine başvurdukları tespit edilmiştir.

Araştırmacıların tezlerinde veri kaynağı olarak gördüğü paydaşlardan veri toplamak için anketleri öncelikli veri toplama aracı olarak tercih ettiği ve veri analizi yapmada istatistiksel yöntemleri büyük oranda kullanmaya öncelik verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucunun Ahi ve Kıldan’ın (2013) ile Koç’un (2015) yaptığı araştırmalarda anket kullanımının fazla olması sonuçlarıyla örtüşmektedir.

ÖNERİLER

İlgili yıllarda mesleki ve teknik eğitim alanıyla ilgili yüksek lisans tezlerinin çoğunlukta olduğu düşünüldüğün bu alanda doktora tezi yapacak araştırmacıların çeşitli desteklemeler yardımıyla bu alana ilgilerinin artırılması sağlanabilir. Böylece alana ilişkin doktora tezlerinde önemli bir sayı artışı sağlanmış olur.

İncelenen tezlerin sadece 42 farklı üniversitede tamamlandığı göz önüne alındığında diğer üniversitelerin çeşitli projeler, desteklemeler ve hibeler yoluyla mesleki ve teknik eğitime ilgileri artırılabilir.

Mesleki ve teknik eğitim alanında birçok anabilim ve bilim dalı tez üretmiş olmasına karşın üniversiteler bünyesinde bir mesleki ve teknik eğitim anabilim ya da bilim dalının olmadığı görülmüştür. Böyle bir anabilim ya da bilim dalının kurulması alana önemli katkılar sağlayacaktır.

Mesleki ve teknik eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin nicel ağırlıkta olması dikkate alındığında, araştırmalarda daha derinlemesine bilgi edinmek için nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanılmasını içeren karma araştırmaların tercih edilmesinin alana daha fazla katkı sağlayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ahi, B. & Kıldan, A., O. (2013). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(27), 23 – 46.
- Arslanyürek, Y. (2015). Osmanlı Devletinde Mesleki ve Teknik Okullar (1876-1908). Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı.
- Ataseven, N. & Oğuz, A. (2015). Türkiye’de öğrenme stilleri konusunda yapılan tezlerin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 192-205.
- Bolat, Y. (2016). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumu ve farklı ülkelerle incelenmesi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çoşkun, İ., Dündar, Ş. & Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi* 2014 2(15): 375-396.
- Kam, M. (2013). Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi ve analizi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Makine Eğitimi Anabilim Dalı. İstanbul.
- Karaağaçlı, M. (2002). *Mesleki eğitim ve teknoloji eğitiminde özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karakaş, M. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Mesleki ve Teknik Eğitim Algıları. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal bilimler enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Tokat.
- Koç, E. S. (2016). Türkiye’de ilköğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 198-216.
- MEB (2014). *Türkiye mesleki ve teknik eğitim strateji belgesi ve eylem planı. 2014-2018*. http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_08/13021358_mte_strateji_belgesi_eylem_plani_20142018.pdf adresinden 10.05.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

- MEB (2016). *Milli Eğitim istatistikleri. Örgün eğitim.* 10.05.2016 tarihinde http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/18024009_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Özer, B., Yazar, B. & Eren, A. (2013). 1992-2012 yılları arasında güzel sanatlar eğitimi alanında Türkiye’de yapılan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (4): 497-510.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YÖK (2016). *Üniversitelere göre yayın istatistiği.* 16.08.2016 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/istatistikler.jsp> adresinden ulaşılmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

Although profession and education concepts which are as old as the history of humanity have undergone several changes in parallel to socio-economic changes occurring in societies, they maintained their importance as an integral part of humanity until today. Together with this importance, vocational training has become a specialized field with education and planned training activities in the educational institutions. There are many concepts and definitions in the literature on vocational and technical education. Vocational and technical education is the phase of planning with all dimension of all trainings provided to individual and implementing them technically and pedagogically in the way of people have a profession to perpetuate their lives. At the end of these phases individual would have professionalized with the education s/he received.

The merge of information, natural resources and qualified work force elements and their production, which affect a state's development provide the state's development. Qualified work force among these elements is realized with vocational and technical education that is a part of education activities. While these education activities help in the formation of qualified work force, they carry out the development of the social aspects of the individual.

Considering the number of students attending public secondary education as of 2016 in Turkey, it is seen that the number of students is about to reach a level exceeding six million. Among this intensive number of students, 2.760.140 students seem to be continuing to vocational and technical training activities. Although this number is more than the sum of student number in many countries, the reach of the number of scientific publications relating to this field to such size will contribute to the development of the field. Therefore in this research, graduate theses made in vocational and technical education field in Turkey between 2005 and 2015 and their contribution to the field was examined. Although there is a lot of research in the literature in regard with examining or evaluating of graduate theses written about many subject fields, the fact that a study in vocational and technical education field has not encountered at this point demonstrates the importance of this research. The study also presents important information for researches that will be carried out in the field of theses related with vocational and technical education.

Method

The purpose of this study is the evaluation of postgraduate and doctoral theses made in vocational and technical education field in Turkey between 2005 and 2015. This research is a qualitative study and was designed based on general screening model. In this study, document examination, which is one of the qualitative research methods, was used. The documents examined in this study are graduate theses selected to suit the objective of the research, which were made in the field of vocational and technical education between 2005 and 2015. The meta evaluation of theses reached to their full and limited text as it is reached through YÖK (The Council of Higher Education) National Thesis Centre was made in terms of type of thesis, date of issue, university, institute and department at that it was prepared, gender of thesis writers, the title of thesis advisor, research subject, research type, research model, population, sample type, data sources, data collection tools and data analysis methods used in theses.

Study group consist of 182 graduate theses, 159 of them is without limited access and 23 of them is with limited access. These were made in the field of vocational and technical education in Turkey between 2005 and 2015, located in YÖK National Thesis Centre Database and are reachable by searching in education-training with keyword “vocational and technical education” of this field. Data source in this research is graduate theses made in related years in the field of vocational and technical education. In this study, which is a qualitative research, document analysis method was used as data collection method that is used in qualitative research methods.

Findings

While postgraduate thesis was made in the field of vocational and technical education in all years, no doctoral thesis was made in some years. Postgraduate theses were made in the field of vocational and technical education in 42 different universities between 2005 and 2015. 13 of these universities are private/foundation universities and 29 of them are public universities. In this field, totally 71 theses were made in private and foundation universities and 111 theses were made in public universities.

Graduate theses in the field of vocational and technical education were made in 6 different institutes between 2005 and 2015. Of these, Social Sciences Institutes are the institutes that theses were made most with 96 theses. As the disciplines, in which the theses were made, was examined, it arises that vocational and technical educational theses were made in 35 different disciplines.

116 of theses made between 2005 and 2015 (65%) were made by male researchers. The number of female researchers is 66, which represents 35%. Researchers largely preferred the type of quantitative data research (f=102, 56,4%) in their studies. While theses with subjects of policies on vocational training, problems, history and current status (f=20) are interested by researchers in second rank, applications of skills and apprenticeship training (f=17) applied in enterprises, which is an important educational activity in vocational and technical education, is the subject field preferred in third rank in these theses. Vocational and technical education students (f=88) are the most important data source of theses. While teachers working in vocational and technical education (f=69) constitute second important data source, directors of vocational schools (f=45) are third important data source referenced in the theses.

Conclusions and Discussions

182 theses were examined in the research. Of these, 161 is postgraduate and 21 is doctoral theses. Postgraduate theses were made most in the field of vocational and technical education between 2005 and 2015. It was found that the maximum number of theses made in relevant years is in 2007. While it is seen that postgraduate thesis made for each year, no doctoral thesis was made in some years. It was identified that researchers tend less to make doctoral thesis related to field of vocational and technical education.

It was identified that postgraduate theses were made in the field of vocational and technical education in 42 different universities between 2005 and 2015. Among these universities, Gazi University is the one where the most study in this field is. Yeditepe University was second and Marmara University was third one. It was concluded that 13 of universities where theses were made were private universities whereas 29 of them were public ones.

It was identified that postgraduate theses were made in the field of vocational and technical education in 6 different institutions between 2005 and 2015. Social Sciences Institutes are the institutes that theses were made most. It was concluded that the number of theses made in the field of vocational and technical education in Science in Education and Science Institutes is far behind the number made in Social Sciences Institutes. In the related years of the research subject, graduate theses were made in the field of vocational and technical education in 36 different departments and 35 different disciplines. It was concluded that, of these fields, the most attention to vocational and technical education both in the department and in discipline is in the field of Administration, Supervision, Planning and Economy of Education.

More than half of the theses examined in the study were noted to be made by male researchers. As the title of the thesis advisor viewed, it was concluded that interest of thesis advisor in this field with title of assistant professors and professors is more than the others. However, theses that were consulted by academics titled associate professor or doctors were also covered in the scope of research. It was determined that researchers who make postgraduate study in vocational and technical education conducted research on a wide range of different components of vocational and technical education. It can be said that this case reflects the attitudes of the researchers towards doing research on an original topic. Researchers concluded that of these subjects, the development and evaluation of modular programs used for vocational education is an important issue for the theses. It can be said that policies on vocational training, problems, history and current status and applications of skills and apprenticeship training applied in enterprises constitute important issues preferred by the researchers in these theses.

It was concluded that the majority of researchers preferred quantitative research type in their theses. It was determined that an important part of these theses was designed in screening model. It was concluded that vocational education students constitute the most important data source in these theses in which types of purposeful sampling is seen to be extensively used. However, it was determined that in order to collect data for their theses, researchers applied to teachers, students, managers, field professionals, employers, employees, civil society organizations and representatives of associations who constitute the stakeholders of vocational and technical education. It was concluded that, in order to collect data from stakeholders seen as a source of data for their theses, researchers preferred primarily surveys for data collection and gave priority to use statistical methods largely in analysing data.